

VERENIGING
NEDERLANDS
CABINEPERSONEEL

Constellation Building
Stationsplein N.O. 406
1117 CL Schiphol-Oost

T +31 (0)20-50 20 480
E secretariaat@vnconline.nl
W www.vnconline.nl
Lid van EurECCA

» Koninklijke Luchtvaartmaatschappij NV
» T.a.v. de heer M. van Boven
Vice President Industrial Relations and Compensation & Benefits
Postbus 7700
1117 ZL LUCHTHAVEN SCHIPHOL

» Datum: 30 september 2025

» Kenmerk: 0006/IK/jp » Betreft: Ultimatumbrief cao cabine

Geachte heer Van Boven,

Medio oktober 2024 startten de onderhandelingen over een nieuwe cao voor KLM cabinepersoneel.

In november 2024 heeft Chief People Officer mevrouw Kartman ten overstaan van alle vakorganisaties helder gesteld dat de drie domeinen (vliegers, cabine en grond) wat KLM betreft verschillende problematieken kennen en dat dit vraagt om verschillende oplossingen en mogelijk verschillende afspraken in de domeinen.

KLM heeft na die twee dagen in november en tot en met donderdag 25 september aan de VNC gesteld dat zij een productiviteitsverhoging van 5% nodig vindt om een bijdrage te leveren aan haar Back on Track programma.

De VNC heeft, met onderbouwing, al in november aangegeven dat er geen productiviteitsprobleem is bij cabinepersoneel. Met de middelen die KLM ter beschikking staan beweegt de crewsterkte sinds jaar en dag optimaal mee met de beoogde netwerkplanning van vluchten. Is er teveel cabinepersoneel, dan wordt (tijdelijk) minderwerk of non-activiteit aangeboden. Is er te weinig cabinepersoneel dan wordt er (tijdelijk) meerwerk aangeboden, er wordt 'geplust in NIZ' door deeltijd vliegende collega's en eventueel 'bewilligd' (vliegen in een periode van verlof).

Daarnaast blijkt uit de tienduizenden tellerdagen bij cabinepersoneel dat er in de afgelopen jaren en maanden juist meer productie wordt geleverd door cabinepersoneel. De hieruit voortkomende tellerdagen zijn feitelijk compensatiedagen die cabinepersoneel nog tegoed heeft vanwege die productiviteit. Uit het eigen KLM onderzoek in samenwerking met de Erasmus Universiteit naar werkgeluk onder cabinepersoneel in 2024 kwam 'werkdruk' onder cabinepersoneel al naar voren als het grootste knelpunt ter verbetering.

KLM gaat de komende jaren densificatie uitvoeren waarmee in de meeste ICA vliegtuigtypes werkruimte voor cabinepersoneel verandert ten gunste van passagiersstoelen. Het proces met de Ondernemingsraad van KLM is hiermee al gestart en deels middels adviesaanvragen positief geadviseerd. Deze densificatie betekent voor het cabinepersoneel werken in een vliegtuig met minder galley ruimte, opbergruimte en minder ruimte voor bagage. Ondanks de nieuwe service en werkmethode zal dit invloed hebben op de werkdruk.

» VNC heeft KLM bij herhaling gevraagd om haar werkdruk verhogende voorstellen van tafel te halen om recht te doen aan de inzet van het cabinepersoneel en om te voorkomen dat het al zo hoge ziekteverzuim nog verder oploopt. Ondanks onze open en constructieve opstelling heeft KLM de VNC op geen moment tijdens de onderhandelingen kunnen overtuigen van de noodzaak van productiviteitsverhoging. Sterker nog: KLM heeft geen antwoord gegeven op onze vraag wat zij verwacht van het effect van haar voorstellen op het al zo hoge ziekteverzuim.

De maatregelen die op tafel liggen zorgen voor meer werkdruk, wat uiteindelijk leidt tot een nog hoger ziekteverzuim. Een besparing op korte termijn leidt zo tot aanzienlijke en langdurige kosten op (middel)lange termijn.

Naast bovenstaande hebben wij KLM steeds duidelijk gevraagd om een voor het cabinepersoneel acceptabel loonbod te komen.

Nadat onze Ledenraad op 5 juni jl. een actiecomité heeft ingericht, heeft de Ledenraad op 4 september jl. unaniem een motie aangenomen die ons als KLM sectiebestuur mandaat geeft voor het voorbereiden, afkondigen en uitvoeren van acties, waaronder collectieve acties die de werkzaamheden van het KLM cabinepersoneel mogelijkkerwijs kunnen beperken dan wel onmogelijk maken.

Naar aanleiding van de VNC actie op Schiphol Plaza met de slogan 'de rek is eruit', hebben wij meer dan 2000 steunbetuigingen gekregen van het cabinepersoneel. Een duidelijke bevestiging dat de rek er bij cabinepersoneel inderdaad uit is.

Na een zeer langlopend onderhandelingstraject van bijna elf maanden en negentien overlegdagen voor een nieuwe cao voor KLM cabinepersoneel, concluderen wij op 26 september dat het gat tussen het laatste cao bod van KLM en de inzet van de VNC te groot is.

KLM heeft duidelijk gemaakt dat er geen ruimte meer is om de productiviteit- en werkdruk verhogende maatregelen van tafel te krijgen. Hiermee hebben wij KLM medegedeeld dat de VNC is uitonderhandeld.

De VNC heeft in het lange verleden van samenwerking en onderhandelingen met KLM in tijden van crisis altijd haar verantwoordelijkheid genomen ten aanzien van de bedrijfseconomische situatie van KLM. Zo heeft de VNC het aan KLM toegestaan om tijdens de coronaperiode, zonder vorm van compensatie gedurende een lange periode vluchten buiten de cao-afspraken uit te voeren. Maar met de maatregelen, die nu op tafel liggen, zijn wij van mening dat ze niet gerechtvaardigd zijn en dat KLM hier op korte termijn misschien profijt van heeft en op langere termijn zowel de KLM als het cabinepersoneel hier ernstige gevolgen van gaan ondervinden.

Daarom eisen wij van KLM om de volgende onderwerpen uit het door KLM ingediende geactualiseerde voorstel van 24 september van tafel te halen:

- 2.1. Wijziging samenstelling Europa-cylci
- 2.3. Negatieve KL-teller
- 2.4. Efficiëntere indeling van trainingen
- 4.1. Long Haul bepaling tijdelijk beperken

Indien u instemt met bovenstaande eis, is de weg naar vervolg van onderhandelingen open en kunnen wij met partijen verder onderhandelen over overige inhoudelijke punten, loon, looptijd en een IPB faciliteit.

» Indien KLM niet voor 7 oktober 2025 om 12.00 uur voldoet aan onze eis zoals hierboven genoemd, of indien wij op genoemde datum en tijdstip geen schriftelijke reactie van u hebben ontvangen, zullen wij op donderdag 9 oktober 2025 van 08.00 tot 09.00 uur een werkonderbreking organiseren.

Daarbij zullen we vanzelfsprekend rekening houden met de in acht te nemen veiligheidsmaatregelen en zijn we per heden beschikbaar voor overleg ter waarborging van de veiligheid van mensen, goederen en materieel tijdens de (voorgenomen) acties.

Met vriendelijke groet,
Vereniging Nederlands Cabinepersoneel VNC

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Ivo Kruse Koster', is written over a faint, light blue circular stamp or watermark.

Ivo Kruse Koster
Voorzitter KLM-sectie

CC:
P. Terstegge
M. Hovens
E. de Waal
J. de Jong
S. Jansen